

FOGALMAK AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ TÉMAKÖRÉHEZ

Fogalmak

okkupáció
annexió
ultimátum
Schlieffen-terv
Állóháború
Villámháború
Tank
Tengeralattjáró
Harci gáz
Verduni vérszivattyú
Kerenszkij offenzíva
Fekete-nap
Téli Palota
Kornijilov lázadás
Ideiglenes Kormány
Kettős hatalom
Szovjetek
Permanens forradalom
Bolshevik
Mensevik
Eszer
Spartacus-szövetség
Anyagcsata
Blokád
Hátország
Új fegyvernemek
Bruszilov- offenzíva
Caporettói csoda
1. és 2. marne-i csata
piavei katasztrófa
fegyverszünet
kapituláció
wilsoni pontok

enikai elv
izolacionizmus
korridor
revansizmus
Balfour deklaráció
Mandátum
Kisantant

Személyek

Gavrilo Princip
Ferenc Ferdinánd
Masaryk és Benes
Ferenc József
IV. Károly
II. Vilmos
Schlieffen
Churchill
Lenin
Bruszilov
Clemanceau
Wilson
Orlando
Lloyd George
Kemál pasa

Topográfia

Szerbia
Bosznia
Szarajevó
Galícia
Gorlice
Przemysl
Poroszország

Tannenberg
Mazuri-tavak
Jütland
Helgoland
Dél-Tirol
Isonzó
Doberdó
Piave
Caporetto
Dalmácia
Trieszt
Verdun
Somme
Gallipoli
Dardanellák
Padova
Compiègne
Breszt-Litovszk
Pétervár
Kiel
Versailles
Trianon
Saar-vidék
Rajna-vidék
Elzász-Lotharingia
Danzig
Trákia
Kis-Ázsia- Szmirna
Örményország
Arab-félsziget
Szíria
Irak
Palesztina

KRONOLÓGIA

1914

- * június 28. Szarajevóban Gavrilo Princip szerb diák meggyilkolja Ferenc Ferdinánd osztrák-magyar trónörökösét.
- * augusztus Kelet-Poroszországban Tannenbergnél a németek elsöprő győzelmet aratnak.
- * szeptember Nyugaton a németek elérik a Marne folyót.
- * szeptember Az 1. Marne-i csata során a franciák veszik át a kezdeményezést, a németek visszavonulnak az Aisne mögé.
- * szeptember A Mazuri-tavaknál Hindenburg legyőzi az oroszokat, akik viszont elfoglalják Kelet-Galíciát, és a Kárpátok vonaláig szorítják vissza a Monarchia erőit.
- * december 1. Az osztrák-magyar erők elfoglalják Belgrádot

1915

Olaszország és Bulgária hadba lép

- * január. Összeadások a tengeren Helgolandnál és Dogger Bank-nál. A brit Lion csatacirkáló súlyosan megsérül, a német Blücher elsüllyed.
- * február Az ún. téli csata a Mazuri-tavaknál. Az összeadások német sikerrel végződnek.
- * március Az oroszok Galíciában beveszik az 1914 szeptembere óta ostromlott Przemysl erődjét; 120 ezer osztrák-magyar védő esik fogságba.
- * április A németek a nyugati fronton, Ypern térségében először használnak nagyobb mennyiségben harci gázokat.
- * április Az angolok és a franciák partra szállnak a Dardanelláknál.(⇒Gallipoli)
- * május Gorlicénél osztrák-magyar offenzíva indul; júniusban visszafoglalják Przemysl-t * júniusAz isonzói csaták kezdete az olasz fronton. 29-én újabb támadást indítanak az olaszok

1916

- * február Megkezdődik a verduni csata. A december közepéig tartó összeadások közel 1 millió áldozatot követelnek.
 - * május A skagerraki (jütlandi) tengeri csatában a németek jelentős veszteségeket okoznak a brit flottának, és visszavonulásra készítik őket. Fő céljuk, az angol blokádtörése viszont nem sikerül.
 - * június Alekszej Bruszilov tábornok vezetésével támadást indítanak az orosz csapatok.
 - * június Anyagcsata kezdődik a nyugati fronton a Somme folyónál.
 - * augusztus Románia hadat üzen a Monarchiának; román csapatok betörnek Erdélybe.
 - * szeptember A somme-i csata során a britek először vetnek be tankokat.
- Meghal I. Ferenc József. Utóda I. Károly (IV. Károly néven magyar király), aki mihamarabbi békét szeretne elérni.
- * december A német katonák bevonulnak Bukarestbe.
 - * A központi hatalmak béketárgyalásokra tesznek javaslatot az antantnak, de nem jelölnek meg feltételeket. Az antant elutasítja a központi hatalmak békeajánlatát.

1917

- * február 1. A németek korlátlan tengeralattjáró-háborút hirdetnek.
- * IV. Károly titkos béketapogatózásba fog.
- * március 10. (orosz időszámítás szerint február 27.) Pétervárott kitör az ún. februári forradalom.
- * március Lvov herceggel az élén ideiglenes polgári kormány alakul Oroszországban. II. Miklós cár lemond.
- * április Az USA hadba lép az antant oldalán.
- * április: a nyugati fronton az antant egységei visszaszorítják a németeket, de a döntő győzelem most is elmarad.
- * április Lenin hazatér az emigrációból és kihirdeti áprilisi téziseit.
- * június Kerenszkij hadügyminiszter általános támadást rendel el, mely hamarosan összeomlik.
- * július Az antant erői offenzívát indítanak Flandriában. A támadást "elnyeli a sár".
- * augusztus Kornilov tábornok sikertelen puccskísérlete Oroszországban.
- * október Kezdetét veszi a tizenkettedik isonzói csata, melynek végén a központi hatalmak seregeinek Caporetto-nál sikerül áttörniük az olasz védelmet.
- * november 7. Bolsevik hatalomátvétel Oroszországban.

1918

- * január Wilson elnök 14 pontos béketervet terjeszt a kongresszus elé.
 - * március 3. Breszt-Litovszkban a központi hatalmak képviselői és a szovjet-orosz kormány küldöttei aláírják a békemegállapodást.
 - * május .német offenzíva indul meg a Marne-nál – 2. marne-i csata
 - * június A "piavei katasztrófa": osztrák-magyar támadás indul, mely súlyos emberáldozatok árán sem ér el sikert. - A francia-amerikai csapatok megállítják a németek nyugati támadását.
 - * augusztus 8. „Fekete nap” A németek döntő vereséget szenvednek a nyugati fronton, miután az antant erői tömegével vetik be ellenük a repülőgépeket és a tankokat.
 - * november 3. Fegyverszünetet írnak alá a Monarchia és az antant képviselői.
 - * november Flottalázadás Kiel-ben.
 - * november Németországban kikiáltják a köztársaságot.
 - * november 11. A compiegne-i erdőben aláírják a fegyverszünetet, így a nyugati fronton is véget érnek a harcok.
1919. jan. 5. Berlin – kommunista felkelés -leverik
1920. Kapp-puccs
1922. Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége
1923. sörpuccs (Hitler is részt vesz benne)